



## Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo SS. Apostolorum Simonis & Judæ. In omnibus actionibus suis hi sancti Apostoli diligentes se exhibuerunt observatores hujus de amore & charitate eis impositi præcepti: hæc mando vobis, ut ...

---

---

**Nutzungsbedingungen**

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

SERMO TRIGESIMUS TERTIUS  
 IN FESTO  
 Sanctorum Apostolorum  
**SIMONIS & JUDÆ.**

*Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.*

*Ambr.  
 Cal. verb.  
 Prol.*

*Plut. in  
 exil. apud  
 Honop.  
 Manes.  
 ferm. SS.  
 Sim. &  
 Iuda.*

**P**Tolomæus Ægypti Rex regionumque Diadematum, à quo Ægypti Reges Ptolomæi appellati sunt; cujus nomen volente famâ ab Oriente in Occasum delatum fuit, qui in capite suo diadema quoddam, non minus prerogativis & encomiis, quam gemmis, lapidibusque pretiosis opulentum sustinere meruit, hic inquam manet quodam septem Legatos, qui in ea Regni Metropoli pro maximi ponderis & momenti negotiis tractandis residebant, ad mensam suam invitavit, erant autem Legati sequentes, scilicet Romanus, Carthaginensis, Siculus, Rhodiorum, Athenarum, Lacedæmonum, & Sicimiorum. Ptolomæus autem plus mentem quaestionum politicarum curiositate quam ventrem exquisitis epulis pacendi cupidus curiosè inquisivit, quænam essent meliores bonoque communi convenientiores & utiliores Leges quæ in Rebus publicis eorum inviolabiliter observarentur. Et quidem Romanorum Legatus assererat, quod in urbe Romana cuius civi distinctè præciperetur inviolabilis sacrorum Templorum veneratio: Deinde verò cuncti Superioribus suis cum non mitiori promptitudine, quam punctualitate obediendo parent, transgressores autem & rebelles severè & sine ullius respectu castigarentur. Carthaginensium Legato autem videbatur ad regiminis alicujus integerrimi rectitudinem inferiores non esse eas, quæ à suis convicibus infallibiliter velut inalterabiles conservabantur, videlicet, ne nobilibus ullâ ratione liceret mercatorum negotiationibus seseingerere; in plebe nihil otio detestabilius esset; sapientes Philosophiæ professores in instruenda & docenda juventute nequa-

quam negligentes essent. Adhæc Siculorum Legatus laudabiliter quoque esse censuit Siculatum Legum rectissimos ordines, quibus ferid cavebatur, ne ibidem ptoprii commodi interesse Justitiæ rectitudini ullâ ratione prævaleret; Veritas quoque ubique dominaretur absque ulla cujuscunque subditi illam perturbantis contradictione, cumque partialitas à toto utriusque Siciliæ districtu proscripita sit, nullam in Legibus suis remissionem impetrari unquam posse. Postea verò Rhodiorum Legatus ex iis quæ Ptolomæo pro occasione referebat, certò sibi persuadebat, incorruptis Insulæ suæ moribus universalem ab omnibus applausum negari non posse, affirmabat enim quod in vultu juventutis hujus Insulæ, honestatis & modestiæ robur summa cum majestate resideret, sexusque fæmineus singulari quodam fœdere pudicitiam sibi haberet adstrictam. Deinde Athenarum Legatus cujusvis se genio complacuisse non dubitavit, exponendo qualiter in Atheniensium Republica avaritia prohiberetur in divitibus, in pauperibus otium, & ignorantia in Senatoribus. Post hujus orationem absolutam cuncti magno cum desiderio audire cupiebant, quibus Legibus inter Lacedæmones viveretur, quando eorum Legatus, ad quem ordo devenerat loquendi, gloriatu est, quod nulla inter suos regnaret invidia, eò quod omnes in cunctis essent æquales; nec avaritia in iis locum habere posset, utpote quibus omnia fortunæ bona essent communia. Nec posse quempiam suorum per negligentiam, foecordiam, vel otium torpescere, quando quilibet sine ulla ullius exceptione se in professione

H h 3 sua



sua continē studiosēque exercebat. Tandem igitur Sicimiorum Legatus ultimo loco hæc inter suos inviolabiliter observari Leges affirmavit, scilicet, ut nullæ in congressibus suis gentes admitterentur extraneæ novitatum amari- ces: ut non foveantur aut sustineantur Medici, utpote vitæ humanæ destructores potius quam conservatores, quippe qui infirmorum nullam curam habent, & sanos pariter enecant; nec Jurisconsultis locum cedant vel Advocatis, utrore litigiorum fomentatoribus potius, quam defensoribus. Rex igitur Ptolomæus omnibus per ordinem summaque cum attentione auscultatis quænam Leges meliores, aut quæ Republica majori laude dignæ essent nequaquam deter- minavit, sed cuilibet præsentium Legatorum ierum publicitarum suarum nomine applausum non vulgariter exhiberi fecit.

2. Verum utinam in horum Legatorum numero unus fuisset Catholica fide imbutus & præfato Regi Ptolomæo proposuisset in Republica Christiana, nec Legem digniorem, nec præceptum nobilius reperiri, quam quod charitatem & amorem spectat, utique illi acclamatum ab omnibus univrsim fuisset, utpote Legi non à Numa, nec à Lycurgo, vel Solone, sed ab ipsomet Dei Filio promulgatæ dum ait: *Hæc mando ut diligatis invicem*. O Legem sanctam! ô præceptum conservationis Christianæ Religionis & Ecclesiæ Catholice summè necessarium! Unde TiteLmannus ait: *Hoc est præceptum meum præcipuum & summarium, quod ego vobis studiosissimè commisso observandum, ut proximos vestros propter me ex animo diligatis, ut linguâ tantum aut fictâ simulatione, sed opere & veritate*. Et S. Augustinus subdit dicens: *Merritò Magister bonus dilectionem sic sape commen- dat, tanquam sola præcipienda sit, sine qua non in Festo SS. possunt prodissi cetera bona, & que non potest ha- Sim. Iuda. bini sine ceteris bonis, quibus homo efficitur bonus. Item Bedæ. Potiò Lex isthæc à Republica Apostolica, præcipue verò à duobus gloriosis Apostolis Simone & Iuda punctualissimè observata, nunquam verò per prævaricationem neglecta fuit, utpotè qui in quovis obvio casu ob oculos sibi positum habuere sincerum erga proximum amorem; is enim omnium actionum & operationum suarum primum mobile erat, prouti ex præfati discursu cuilibet liquidè colligere licebit. Priusquam autem eundem exordiamur, in memoriam revocate veterum laudabilem morem, quo amorem nunc taciturnum, mox verò eloquen-*

tem repræsentabant, unde ab iisdem depinge- batur, veluti digito labia prementis in signum silentii, manu vero rosam quandam detentis, veluti facundiæ symbolum, juxta illud: *Audi- vimus rosas loquentes, Amorem igitur imitemur, ego rosas loquendo, vos digito tacendo & salu- ter exordiamur.*

2. *Hæc mando vobis, ut diligatis invicem*. Deus Optimus Maximus qui humanitatem peccatoribus nostris inseruit, eidem veluti sodalem & comitem inseparabilem charitatem adjuvanciam esse voluit, ut per illam nos mutuo amando ad invicem nobis corresponderemus: *Dedit Deus pietatis solum, ut homo hominem tuatur, diligit, & fovet*, inquit Lactantius Firmianus, in lib. 6. nuas charitatem non in solo benevolentia & dilectione, qui proximum nostrum respiciendo consilite, sed præcipue in actuali auxilio, quod actionibus & operibus nostris illi exhibetur, & ideo dicit: *Diligit & fovet*, quasi diceret: qui proximum amando illum non juvat, vel non amat, vel homo non est, sed potius hominis nomine indignus: *Qui homini non prodest, se hominis appellatione despoliat* (subjungit idem Firmianus, *Item quia humanitatis officium est, necessitati hominis ac periculo subvenire*. Amare enim à jurando præscindi non debet, ut inquit Angelicus Doctor hæc verbis: *Nos ergo proximum diligere de- bemus sanctè ad bonum & efficaciter, unde hoc in dilectionem opere ostendamus*. Ex operibus igitur à duobus hæc Apostolis patris, charitatis erga proximum fervorem conjicere haud difficile pollumus.

4. Nati sunt hi gloriosi discipuli Christi in Chana Provincia Galilee inferioris in Palesti- na, ideoque Chanana appellati fuerunt. Qui pro- ptiam desertentes patriam in regiones remotas exteralque provincias se receperunt: Judas qui in Melopotamiam, Arabiam, Pontum, & Idumæam; Simon vero peregrinatus est in Egyptum, Africam & Britanniam: ubi postquam cum ingenti animarum lucro Evangelium prædicasset, in Petridem ambo conveniunt: (Judas primo in Melopotamia & Ponto prædicavit, Simon vero in Egypto: deinde ambo in Petridem venerunt. Petri. de Natal. l. 9. cap. 11.) Verum ô magis servi Dei dicite fides, quis vobis tam longinqua & difficilia itinera ad omni persuasit? quam ob causam proprium rectum contemnit? cur patriæ commoda negligentes tot æruminis & laboribus, fluctibus videlicet nitium acerbis, qui ex itinerum asperitatibus

Joan. 15.

Titelm. in c. 15.

D. P. Aug. in Bibl. hom. t. 4. in Festo SS. Sim. Iuda. Item Bedæ. iisdem.

Handwritten notes on the left margin: "PROBLEMA", "XVI", "25".



asci solent, vos exornis? stant firmiter & in Chana immobiliter manete, ut inter amicos & parentes quiete vestra frui valeatis: *dulcis amor patrie, dulce videre suos.* Scio equidem, quod Ulysses (ut Homerus scribit Odissi lib. 1. v. 13. lib. 5. v. 13. & cap. 12. in fine) tamen à Nympha Calypso in Insula Ogigea miris benevolentia excessibus tractatus fuerit, amare tamen ploraverit, ut porè lætiori vultu fumum caminorum Itacæ pariter suæ videre gestiens; Et tamen hi duo quidvis quod in Chana eos felicitare poterat prætereuntes prælegerunt, tot se subijcere molestiis & fastidiis, quæ in itineribus tam maritimis quam terrestribus iis occurrere poterant. Scire perciperem quodnam fuerit horum vagantium, non vero errantium calorum primum mobile.

5. Pro hujus intelligentia annotanda est difficultas quædam circa tres personas divinas à Maldonato doctissime mota, videlicet quod Pater & Filius in cælis metaphoricè sedere dicantur, dicit enim Psalmista David de Patre æterno, *Deus sedens super sedem sanctam suam.* Psalm. 41. Et alibi: *Qui sedes super Chermibim manifestare coram Ephraim, Benjamin & Manassin.* Psalm. 79. Et Isaas dicit: *Vidi Dominum sedentem super solum excelsum & elevatum.* Isaæ cap. 6. Quod vero sedere filii attinet, id ipsum quoque ex multis Scripturæ locis manifestatur; de ipso intelligitur quod David ait: *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis;* Psalm. 109. & sanctus Marcus testatur, quod post suum in cælos ascensum: *Sedit à dextris Dei.* Matth. 16. Et Joannes Evangelista Paradisum apertum contemplan, duas dumtaxat sedes præparatas in eo vidit, unam Patri, alteram Filio: *Sedes Dei & Agni in illa erunt; Dei, id est, Patris, Agni, nempe filii.* Apoc. 42. Dicit igitur hic Maldonatus in cap. 16. D. Matth. fol. 327. col. 1. C. quod Spiritum sanctum nunquam in Scriptura sedentem inveniat (Animadverto in literis sacris nusquam Spiritum sanctum, sed solum Patrem, & Filium dici sedere.) Cujus à scriptoribus varæ in medium adducuntur rationes. Ego vero priusquam aliquam meo proposito accommodari assignem, fundamenti loco velut certissimum suppono, quod sicut Patri æterno omnipotentia attribuitur, & sapientia Verbo, ita amor attribuitur Spiritui sancto, cum sit nexus amoris inter Patrem & Filium. Quod igitur Spiritus sanctus nusquam reperitur sedens, per hoc nobis innuitur, quod

amor nunquam quiescat, nunquam consistat, sed semper in commodum nostrum operetur, & qui amans est proximi, non possit non ambulare, discutere & occupari semper in actu secundo, ut beneficium proximo afferat. (Spiritus sanctus qui amor infinitus est, merito nunquam dicitur sedere, magnus enim amor otia sessionis nescit, semper actuosus & negotiosus est, nunquam otiosus.) Charitas quæ in Simonis & Judæ cordibus dominabatur, eos in civitate sua Cana sedere non permisit, sed sine ullo difficultatum, molestiarum, laborum aliorumque ætumarum respectu in provincias procul remotas Ponti, Mesopotamiæ, Ægypti, Persidis, aliarumque plurium excutere coegit, idque ad beneficium proximi, & legis Evangelicæ adimplerionem quæ à Salvatore nostro in republica Christiana promulgata fuit dicente: *Hac mando vobis, ut diligatis invicem,* asserit enim Chryl. hom. 9. ad Eph. 2. 4.

6. Sacet Evangelista Joannes de amore quo quilibet erga proximum suum ferri debet loquens dicit: ejus puritatem & perfectionem meliori experientia comprobari non posse, quam efficax ei in suis necessitatibus adferendo subsidium: (Qui viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in illo: quibus verbis dicere volebat, ut exponit Cajetanus ibidem, (Quod non sufficit dilectio interna, sed oportet dilationem opere comprobare.) Charitas igitur demonstrationibus exterius manifestatur, egeorum videlicet necessitatibus succurrendo. *Ut compatiatur miseria illius,* inquit Glossa interlinealis: *Qui vero aliter se habet, id est, qui claudit viscera sua ab eo, subventionem ei denegando* (ut exponit Lyranus in Gloss. ord.) quomodo is charitatem in corde suo refidere, & dominari sanctè gloriari poterit? *Quomodo charitas Dei erit in illo?* id est, declarat expressè Cardinalis Hugo ib. Non manet in eo charitas. Porro Judam Thadæum charitate erga proximum plenum fuisse, eamque operibus ipsis eidem demonstrasse expressè deduci potest ex eo, quod Abageto Edessæ Regi accidit, qui Salvatore nostro scribendo literas, & responsa ab eodem recipiendo familiaris fuit. Hic enim gravi infirmitate correptus, & in specie lepra infectus cum esset, Thadæus compassionem motus, misericordiam opus, eum visitando exhibiturus ad eum abiit, eumque in manus suæ

Di. de  
Cel. in  
Bened.  
p. p. Ben.  
1. 2. 25.  
in fine n.  
4.

D. Ioan.  
Chryf.  
hom. 9. ad  
Eph. 2. 4.  
e. 4.



Petrus de  
Nazareth. 9.  
6. 115.

contactu pristinæ sanitati restituit: (Cum le-  
profus esset Thadæus eum tetigit, & mox ple-  
nam mundationem accepit, & baptismum sus-  
cepit.) Curavit igitur corpus quidem a lepra, à  
peccato vero pariter & animam. Nunquid hic  
perfectæ cujusdam charitatis actus fuit? Cele-  
brent igitur Historici pro libitu Alcestis amo-  
rem, utpote quæ pro Admeto Rege Thessaliæ  
& marito suo mori parata fuit, dummodo is, ut  
oraculum promiserat desideratam sanitatem re-  
cuperasset, referant item de Regina Angliæ,  
quod Henrico Rege sponso suo per ferrum vene-  
neo imbutum vulnerato non horruerit vene-  
num è vulnere exfugendo mortem subire, dum-  
modo conjugis sui vitam extra dubietatis aleam  
constitueret: referant quoque, quod dum apud  
Thebanos Capanei exequiæ solemniter cele-  
bratatur, Evadne uxor ejus in rogum se sponte  
propria præcipitem agens in cineres se redege-  
rit, vel quod Emilius juvenis postquam conju-  
gem suam, quam post dumerum tantem fetam  
esse crediderat, & telo percusserat, infeliciter  
occidisset, sibi incipit nimio postea dolore con-  
fectus violenta manu vitam ademerit: quisquis  
enim prædictorum amorem tandem penitus  
consideravit, eum à proprio interesse originem  
traxisse, & motum esse reperiet, quia videlicet  
dulci ejus, cum qua duo in una carne erant con-  
sortio se destitutos, atque eo auxilio, quod con-  
jugatorum unus ab altero sperat se privatos esse  
videbant: at vero Thadæi erga infirmum Aba-  
garum charitas, quamvis aliam multis modis ex-  
cedit, utpote quæ non per consanguinitatis al-  
terius proprii interesse affectum motus, ut sani-  
tatem restitueret, eumque è mortis manibus eri-  
peret, itinere se accinxit, sed ex obligatione sola  
charitatis illius sibi à magistro suo tam serio  
præcepta, dum ait: *Hac mando vobis, ut dili-  
gatis invicem.* Unde liceat mihi ex sancti Jo-  
annis Evangelistæ doctrina de sancto Juda Tha-  
dæo affirmare, quod *vidit fratrem suum neces-  
sitate habere, aperuit viscera sua & dilectio-  
nem opera comprobavit, ergo charitas Dei mansit  
in illo.*

7. Veruntamen ad mysticas atque heroicas  
tam Thadæi, quam Simonis actiones conjun-  
ctim ponderandas obsecro revertamur. Præci-  
puè vero sese oculis meis objicit invictus ille &  
generosus animus, quem eo ipso quo adeo in-  
trepido & magnanimo corde ad prædicandam  
inter infideles Jesu Christi fidem sese receperant,  
delucidè monstrantur. Certè etiam futurum

esse sciebat, maxima se reperturos esse à Tyri-  
nis objecta sanctorum conarum suorum obla-  
cula, per carnicum manus se transiuros, & tra-  
dicandos, terram ipsam effundendi proprii san-  
guinis purpura tingendam, seque tandem cru-  
deli morte dilaniatos vitæ suæ cursum misere  
terminaturos esse, hæc inquam certo sibi iustare  
sciebant, nec tamen expavescunt, aut perterriti  
pedum suorum retrorsum convecturi vestigi-  
sed potius ceptum iter inter pericula animæ  
prosequuntur, tot imminentes funestos even-  
tus minime formidantes. Hujus consideratio-  
nis occasione oportune mihi hoc loco incidit, o  
Auditores, quod de certo quodam adolescente  
Jonathæ armigero sacra Regum harrat hiltoria;  
Huic namque Jonathas Dominus ejus dicitur,  
ut eum streuè & incessanter conlectator, do-  
nec eum essent locum adsecuti, ubi ad veritatum  
Philisthorum castrametabantur exercitus: *Di-  
xit Jonathas ad adolescentem armigerum suum,  
veni, & transeamus ad stationem Philisthorum.*  
1. Regum. 4. Porto via per quam illis transe-  
undum erat, difficilis admodum erat, & prop-  
ter scopulos, rupes, præcipitia & continua mon-  
tana longe asperissima: *Erant inter ascensus per  
quos nitebatur Jonathas transire ad stationem Phi-  
listhorum eminentes petreæ ex utraque parte, &  
quasi in modum dentium scopuli uno & eodem præ-  
rupti.* Ibid. adeo ut evidentibus se præcipito-  
rum & imminentiæ mortis periculis exposce-  
rior. Quodam autem armigerum hunc Jonathæ  
principis sui sibi intimato jussu responsum  
subintulisse existimatis? Num forte operis sine  
molimiois concepti difficultatem Domino suo  
ob oculos posuit? aut evidenter vitæ jacturam  
ei dare exponendo, à suo eum proposito diverte-  
re studuit? vel fortasse duos solos integro Phi-  
listhorum exercitu obviam procedere, nihil  
aliud, quam cælum & fortunam tentare, &  
consequenter magis temeritatis & impruden-  
tiæ actum esse dixit? Nihil horum fecit, quæ-  
rimo promptum se imperterritus obtulit, ad eum,  
quocumque iterus esset consecrandum, lateri-  
que ejus constantissime adherendum etiam cum  
vitæ suæ manifesto periculo & jactura: *Faci-  
entia qua placent animo tuo, perge quo cupis, &  
ero tecum, ubicumque volueris.* Quærit hoc lo-  
co Abulensis, unde tam juveni huic hic adeo  
intrepidus & generosus subnatus fuerit ani-  
mus? Respondetque eundem ab amore miseri-  
mè vulgari, quo Jonathan Dominum suum  
prosequeretur, suam traxisse originem: (Ani-  
mosus

PROBLEMA  
EXAMEN PREDICABO  
XVI 25



mosus juvenis erat iste, quia non formidabat totam aciem Philistinorum; ex amore tamen nimio faciebat; Diligebat enim Jonatham sicut animam suam, ideo gratissimum erat sibi eum quocunque euntem comitari, etiam in morte certissima.) O ardentissime amantem juvenem! O amorem eximium, qui sequaces suos quibusvis gravissimis ærumnis obviam ire, nullaque mortis pericula formidare cogit. Veruntamen amor hic armigeri hujus erga Jonatham, umbra quædam tantum erat respectu ejus amoris quo ardebant Apostoli, quod enim itinerum laboriosissimorum difficultates nequaquam respexerint, Infidelium minas penitus contempserint, quod à carnicibus præparata illis tormenta non formidaverint, sed ultro citroque verticem suum Martyrii atrocitati subjecerint; id totum alio non spectabat, quam ut Divinam amoris legem perfectissimè adimplerent: *Hæc mando vobis ut diligatis invicem.* Et ceterè, subdit B. Laurentius Justinianus in festo SS. Sim. & Jud. (Nunquam labores peregrinationis, judicium minas, tormenta carnicum, martyrii superassent agonem, si non charitatis jugo interioris hominis colla stravissent, Defecerunt absque dubio in itineris medio, & ingruentibus, contra se persecutionum turbibus, naufragium perulissent, nisi tranquillitatis animi hanc charitatis vento ingressi fuissent portum.

8. Quod Apostoli nullum timori locum dederunt, quamdiu ab infidelibus Barbaris procul aberant, nullam mihi admirationem adferit, longa enim ab inimico distantia & absentia, securum præstat ad declinandam injurias vel offensas asylum. At vero ultro iisdem obviam procedere, eorum furori & insaniam se objicere, iracundum, ferocem eorundem vultum aspicere, minas quas distante vindicta evomunt, audite & expectari, prouti Simon & Judas fecerunt, quoad Pontificis Idololatrias, qui omnem movebant lapidem, ut eos è medio tollere possent, nec tamen timorem quicquam in iisdem operari, hujus rei causam me ignorate omaino mihi fatendum & agnoscendum esset, nisi Scriptura sacra ob oculos mihi poneret casus illius eventum, qui inter Abelem jultum & Cain fratrem ejus seu potius fratricidam accidit. Quia enim Deus unius illorum sacrificium sibi gratum & acceptum esse, alterius vero non item, manifestè significat, Cain qui idipsum clare satis viderat, in furorem & iracundiam actus, ut conceptum furoris venenam in fratrem suum evomere posset, eundem

Paoletti Sanctorale.

ut animi causa secum foras in campos egredere-tur, perhumaniter invitavit, dicens: *Egrediamur foras.* Bonus Abel nihil mali suspicatus, in ejus preces seu jussum libens descendit, eum que animo prorsus quieto, menteque tranquilla, omnis adversi formidine procul posita comiter est comitatus. Sed pessimo subsecuto eventu, qualem nimirum nunquam somniarat, nam *Cum essent in agro consurrexit Cain adversus fratrem suum.* Genes. 4. O juvenem omni compassione dignissimum! Ita evenire solet iis, qui nimiam alius fidem præstant. Dic etenim mihi ô innocens juvenis, nunquid fratris tui malicia probe tibi cogitata erat? Nunquid atram in eo bilem prædominari dicebas? An non videbas quod vel te in faciem sectæ non aspiceret, aut certe id non nisi torvo oculo faceret? Nunquid facinus istud cum ex vultus sui truculentia, aut ab inclementia cordis ejus ominari antea poterat? Equænam alia mali animi, & quo te prosequeretur infensissimi, mortemque tibi machinantis odii testimonia desiderare poterat? Nunquid fronti ejus infaustissimis characteribus, cordis sui iniquitatem inscriptam alias sæpe legeras, indeque fatalem & funestum mortis tuæ casum prævenire facile erat? Imo verò. Cur igitur ab ejus te societate mature satis non subduxisti? aut cur simplicitatem tuam perfidie suæ manibus commisisti? Verum enim verò Auditores, videor mihi in vobis notare, mentem vestram quoad Abelem sinistra quadam opinione imbutam esse, quasi verò Abel velut incautus aut imprudens culpandus sit & reprehendendus, ac proinde eum per adductum quendam scripturæ locum omni laude dignum, nequaquam verò culpandum esse demonstrare decrevi.

9. Mattheus Evangelista de custodibus ad sepulchrum Christi Jesu adhibitis loquens, eos panico quodam timore ex improvilo correptos fuisse dicit, adeo ut attoniti prorsus & quasi mortui omnes illi milites in terram fuerint prolapsi. *Pro timore autem ejus exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui.* Matth. cap. 28. Tandem verò Angelum introducit, qui cum Mariis sepulchrum visitandi, & corpus salvatoris unguendi causa in eodem loco presentibus loquens, libet è iisdem dixit, ut omni posito metu nihil sinistri formidarent: *Respondens autem Angelus, dixit mulieribus: Nolite timere.* Idem ib. Causam hic scire aveo, cur Angelus non etiam custodibus, ut metum omnem deponerent suaserit, cum tamen hic in illis omnino maxi-



mus fuerit, in tantum, ut *Facti sint velut mortui*,  
 ejus contrarium in mulieribus erat: *Nolite ti-*  
*mere.* Sanctus Cyrillus Hierosolymitanus re-  
 sponderet, impossibile fuisse metum hunc à mili-  
 tum cordibus eximere, eò quod Deum nec quic-  
 quam amaverint. Ubi autem amor non est, ti-  
 mor ibi adsit necesse est. Mariæ autem, quæ Do-  
 minum diligebant, & proinde ardenti charitate  
 plenæ erant, nullum habebant timoris motivum,  
 vel si aliquod ejus vestigium eis inerat, illud ab  
 ipsis propulsare duo duntaxat ab Angelo prola-  
 ta verba efficacissimè poterant, nempe: *Nolite*  
*timere.* Et tamen formidæ erant, quæ semper ali-  
 cui pusillanimitati solent esse obnoxia, utpotè  
 in quibus timor potius quam in viris locum ha-  
 bere consuevit. Licet harum sanctarum mulie-  
 rum corda penetrare non poruerit, utpote quæ  
 munitæ erant præservativa charitatis, inquit san-  
 ctus Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 14. (In-  
 firmum quidem muliebri corpore, vitilis autem  
 prudentia. Aqua multa non extinxit dilectio-  
 nem, neque flumina demerserunt. Et Angelus ad  
 ipsas dixit: Ne timeatis vos; non dico mulieribus,  
 ne timeatis, sed vobis: Illi timeant: vos autem  
 non est necesse timere. Ecce tibi ingenuam rati-  
 onem. Perfecta enim charitas foras mittit ti-  
 morem.) Ob hanc eandemmet causam Abel in  
 fratris sui societatem se junxit, sine ulla iniquita-  
 tis illius suspitione, aut formidine; amabat enim  
 illum, amor autem & charitas ipsum nec vultus  
 fraterni truculentiam, nec cordis perfidiam ti-  
 mere permittit: (Erat Cain frater, & cum Abel  
 vehementer amabat, unde nihil sibi potuit time-  
 re ab illo. Nescit enim amans timere ab amato  
 suo, quia nunquam amor locum timori præbet.)  
 Ex his quæ circa hunc Scripturæ locum dicta  
 sunt, facile nobis erit arguere, ut logicus ait: *A*  
*posteriori*, quod ex quo duo illi Apostoli animo  
 adeo intrepido morti occurrunt, posthabitis ma-  
 narum atrocitatibus, & barbata rabie qua Tyranni,  
 carnifices, & idolorum Pontifices adversus  
 ipsos furere non desinebant, facile sit deducere  
 per liquidam consequentiam, quantum proxi-  
 mum suum dilexerint, ejus ad Deum conversio-  
 nem studiose procurando, eumque liberando ab  
 inimici infernalis illusionibus; hæcque ratio-  
 ne manifestantur omnes actiones suas ab amore  
 regulatas esse, ipsosque charitatem loco primi  
 mobilis habere, utpote à magistro suo eis hæc  
 verbis præceptam: *Hæc mando vobis, ut diligatis*  
*invicem.*

*Did. de  
 Bæz. de  
 Chr. fig.  
 2. 4. l. 8. c.  
 13. §. 16.*

postolus Romanis transcripsit, unum fuit hu-  
 manæ inclinationis adeo contrarium; ut scilicet  
 in danda eruditoribus suis satisfactione ne-  
 gligentes, aut morosi non essent, singulis debita  
 sua reddendo: *Reddite ergo omnibus debita, cui*  
*tributum tributum; cui vestigal vestigal; cui*  
*timorem timorem, cui honorem honorem:* Ad  
 Romanos cap. 13. 8. Inter omnia tamen debita  
 unum duntaxat erat, quod nunquam ad finem  
 usque persolvi & expediri volebat, sed potius ab  
 iis requirebat, ut quo plus de tali debito familia-  
 cerent, tanto plus satisfaciendum & solvendum  
 semper superesset; illudque debitum charitatis  
 debitum erat: *Nemini quicquam debeatis, nisi*  
*ut invicem diligatis,* Ibid. quasi diceret, quan-  
 tumvis multum quo ad hoc debitum satisfice-  
 ritis, semper tamen vos illius debitores censere  
 debetis: Unde sanctus Augustinus Epist. 61.  
 ad Cæle. tom. 2. ait: *Semper debeo charitatem,*  
*quæ sola etiam reddita semper detinet debitorem.*  
 Et postea subjungit: *Mutuum charitatem libere*  
*reddo, gaudens, quæ recipio, quam recipio adhuc re-*  
*peto, quam reddo adhuc debeo.* Id namque singu-  
 lariter postulat debitum charitatis, quæ nos obli-  
 gat ad faciendum quidvis possibile pro conser-  
 vatione vitæ & honoris, tam proprii quam alieni,  
 atque ideo pessimè faciunt, qui vitam alterius  
 periclitari videntes, deturbari proximi honorem  
 & existimationem, animaque miserarum crea-  
 turarum in extremam agi perniciem, omnem ne-  
 gligunt charitatis actum dicentes, ut eruditus ille  
 nostri temporis scribit: (Quid mea interest alio-  
 rum curare salutem? qui periret, qui serva-  
 tur, fervetur; nihil horum pertinet ad me.) O per-  
 homines omnis proflus charitatis expertes & de amor-  
 Paulini moniti, nec non legis Christi prævarica-  
 tores? Quantum ab hisce à charitate non regu-  
 latis affectibus procul remoti & alieni fuerint  
 sancti Apostoli Simon & Judas, ex unica dum-  
 taxat actione, in qua tres perfectæ charitatis ac-  
 ctus præclare relucens, manifestè colligitur. Erat  
 namque certi cujusdam Principis extera nationis  
 filia, quæ errorem quandam notabilem, sibiique,  
 & soli familiæ suæ valde probrosum commite-  
 rat, nam ex fornicatione concepit, parentes autem  
 eum qui stuprum intulerat, & peccati complex  
 erat ignorantes, omnem suspensionem Diacono  
 cuidam, viro virtuoso Deumque timenti, qui  
 horum Apostolorum Discipulus erat impolue-  
 runt, adeo ut illum commissæ fornicationis cer-  
 tum existimarent auctorem, erat autem ei no-  
 men Euphrosus: Unde magnam ex hoc sa-  
 mote

*PROBLEMA  
 IN HOC PREDICABO  
 X V 25*

*Erant  
 Lab. in  
 O per. ecc.  
 de amor  
 prævar.  
 propo.*

10. Inter alia monita quæ sanctus Paulus A-



mote passus est honoris & famæ suæ jacturam :

Petrus de  
Natal. l. 5.  
6. 115.

Imo ipsamet juvenula eundem talis reatus accusavit, nimirum : ( Quod ipse eam virginem violaverat, & ex ipsa puella conceperat, ) ideoque miser, licet innocens Diaconus præterquam famæ jacturam fecisset, in magno quoque erat vitæ amittenda periculo : quod utique non evasisset, nisi per Apostolorum charitatem inventum fuisset opportunum hujus periculi arcendi remedium, efficiendo ut hujus inculpati Discipuli innocentia manifestè apparet : sed qua id ratione factum est ? compareat (ajunt Apostoli, in conspectu nostro filius paulò ante hoc eodem die natus, cui mox ut adductus est coram omnibus spectantibus & Euphrosio præfente in nomine Christi Jesu præceperunt, ut revelaret expressis verbis, an Diaconus præfatus aliquam in hoc delicto communionem haberet : ( Adjurantque puerum in Christi nomine, ut si Diaconus ille eum genuisset, coram cunctis debeat proplare. ) Tunc infantulus contra naturæ morem & facultatem labia aperiens & articulatè promptèque pronuncians Diaconum innocentem esse respondit : ( Infans verò directè respondit, & Diaconum justum & sanctum asseruit, quia nonquam carnem suam coinquinavit. ) In qua historia tres potissimum charitatis actus considero. Primus est, quod ad justificationem Euphrosini veritatem manifestam reddiderint, qui actus licet dici debeat *opus justitiae*, ad charitatem tamen reducitur, utpotè ex cujus imperio originem suam traxit. Secundus est, quod infantulum à paucis horis natum loquendi impotentem sceleris hujus judicem constituerint, id quod ex charitate versus Euphrosium profectum est, hæc enim eos induxit ut hoc à Deo miraculum impetrarent. Tertius actus fuit, quod cum à parentibus juvenulæ rogati fuissent, ut infantulum transgressorem revelare cogerent, in eorum preces nullo modo condescendere voluerint dicendo : ( Se innocentes absolvere debere, non autem nocentes prodere. ) Dissuadente idipis Christiana charitate, de qua Apostolus scribit, quod *charitas operis multitudinem peccatorum.* 1. Pet. cap. 4. 8. Hac igitur ratione se à quovis alio debito exemptos, solo charitatis debito in perpetuum obstrictos & obligatos esse demonstrarunt, juxta monitum Pauli dicentis : *Nemini quidquam debeatis nisi invicem diligatis :* Ad Rom. cap. 13. 8. quod illi præcepto magistri ipsorum consonat : *Hac mando vobis, ut diligatis invicem.*

Idem ibi.

Idem ibi.

11. Porro ut huic charitatis debito pro ut par est corresponderent, alios adinvenimus modos, quibus se charitativos proximique amantes esse probarent. Barradach Xerxis Babylonæ Dux generalis ingentem quandam exercitum consciverat, ut Indos infestaret. Quia vero imminentis prælii exitum sciendi admodum cupidus erat, Sacerdotes convenit, & Idolorum requisivit Oracula, ut ab iis num vincendus aut victor futurus esset edisceret. A quibus hoc retulit responsum, instituendum esse prælium, tamen id non sine copiosa sanguinis effusione magna que militum utriusque partis terminandum esset. Tunc Phantasiæ bellum dixerunt futurum, & multum hinc inde populum ruiturum. Apostoli autem hoc oraculi responsum exhibentes Duci dixerunt, nequaquam futurum prælium, imo brevi post tempore adfuturos pro pace tractanda Indorum Legatos, eamque subito conclusum iri, prouti die sequenti realiter determinatum fuit : *Evenie die sequenti sicut Apostoli prædixerant :* Unde ambo Apostoli cælestes se horoscopos demonstrarunt esse pacem prognosticantes. Verum dicite obsecro auditores, nunquid generosius magisque heroice fecissent Apostoli, si generalem belli Ducem Baradach meliori responso animassent, eumque fecissent sub suis auspiciis gloriosam reportare victoriam ? minime gentium, neque enim discedere voluerunt à divinæ Legis charitatem præcipientis obligatione : *Hoc mando vobis ut diligatis invicem :* Ex hac namque suam pax originem trahit. Pro cujus veritatis majori evidentiâ sequens mihi scripturæ locus opportune deserviet.

12. Universus quippe mundus diluvii universalis aquis inondatus, & submersus erat : Quando Noë tam gravis & diuturni supplicii finem sciendi cupidus ex omnibus volatilibus candidam quandam columbam elegit, eamque foras extra arcam evolare permisit : *Dimisit columbam ex Arca,* quæ ad crepusculum usque foris commorata, tandem reversa est iustro suo virentis olivæ ramum deferens : *At illa venit ad eum ad vespem portans ramum olivæ virentibus foliis.* Cur obsecro olivæ & non potius alterius arboris ramum ei detulit ? Certum quippe erat, quod cujuscumque tandem arboris ramum attulisset, Noë inde facili negotio aquarum diminutionem aut decrementum colligere potuisset. Verum enimvero ex quo columba

Gen. 8.



erat, alium quam olivæ ramum adferre non poterat, ut potè quæ pacis signum est, dicente S. Eucherio: *In ore columba tanquam in osculo pacis, nec olivæ ramus pacis expressivus ab alio animali quam à columba portari debebat.* Hæc enim Spiritum sanctum nobis repræsentat, qui, cum sit nexus amoris inter Patrem & Filium: charitas & amor attribuitur, & idè benè ait Glossa ordinaria, quod *Columba spiritum sanctum significat.* Dicere igitur quod columba olivæ ramum deferat, idem est, quod affirmare, quod charitas sit genitrix pacis, & hæc vicissim partus charitatis. *Dilectio semper in ore fructum pacis habet,* inquit Arator. Ubi enim fructus sunt pacis, arbor charitatis eos producens ut præcedat necesse est. Uade doctus quidam scriptor modernus ingeniose notavit, quod *nesciat filialis charitas alios*

*Bæz. in prius parturire fructus quam pacis: Neque pax ab Evang. p. alio prius nascitur, quam ab ore charitatis filialis: 2. 1. 4. c. 3. Semper enim charitatis in ore fructus est pacis.* Porro Simonem & Thadæum duas fuisse amabilissimas columbas charitate per omnia imbutas, ex hoc præcipuè colligi potest, quod olivæ pacis ramum Baradach exercituum Babylonicorum duci in ore suo deportarint; nam ut Petrus de Natalibus ait: *Apostoli verba illorum derivantes* (id est Sacerdotum & idolorum qui cruentum bellum prædixerant) *Ducem hortati sunt dicentes:*

*Se pacem secum adduxisse, & die sequenti hora tertia legatos Indorum ad eum venturos esse, suaque se potestati cum pace velle subicere.* Qua in re exactissimos se observatores esse probarunt hujus in Republica Apostolica vigentis præcepti Evangelici: *Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.*

13. Nulla mentem ejus invadebat cogitatio, nullum promebatur verbum, nec ulla fiebat actio, quæ motrice charitate suam non haberet originem. Etenim Baradach de falsitate & fraudibus, quibus maledicti idolorum Sacerdotes cunctorum hominum mentibus illudebant, certior factus, statuerat omnes igne flammaque consumere; sed Apostoli id ipsum non permiserunt, dicentes: *Quod missi erant non viventes occidere, sed mortuos vivificare.* Nunquid hic eximius charitatis actus fuit? Zaros & Arphaxos Advocatos quosdam incantationibus suis clingues fecerunt; adeoque impotentes, ut ne signis quidem vel nutibus, cordis exprimere cogitationes potuerint, jam enim illos prorsus reddebant immobiles, mox visus beneficio destituebant efficiebantque cæcos. Quando igitur Apostoli Ad-

vocatos illos ab hæc incantationibus liberarunt, simul illis motum, loquelam, & visum restituendo, nunquid egregium illis charitatis opus exhibuerunt? Supradicti magi arte & astu diabolico ingentem quandam serpentum multitudinem è terræ viticibus erumpere fecerunt, ad inferenda creaturis maxima damna, ac veto idem serpentes in eosdem incantatores Zarosm & Arphaxos conversi eosdem momorderunt, ita ut ubicumque deantes infigerent, venenum paniter infunderent, qui proinde sine ullo profus remedio mortui fuissent, nisi Apostoli suam veneno operationem prohibuissent. Eoque autem hoc charitatis opus fuisse dubitabit? Per tres dies continuos Magi ab atrocissimis dolentibus viscera eorum penetrantibus vexati fuere, adeo ut nec requiem reperire possent, nec medelam, ab Apostolis autem ab eodem malo sine ulla liberatione facti fuere liberi: *Apostoli eos sanos fuerunt,* omnemque eis dederunt quocumque coliberet ambulandi libertatem: *Et libere quo valent abire permiserunt.* Utiq; magnam hoc charitatis opus fuit. Dux crudelissima Tygides è filvis egressæ civitatem penetrantur dilantates & devorantes, quotquot habebant obvios: Apostoli autem ad instar domesticarum ovium feras illas adeo reddidere mansuetas & ciretes, ut toto die cum hominibus & inter homines agerent, nocte vero appropinquante ad fias se speluncas recipere, quis hoc non dicat excellens fuisse opus charitatis? Apostoli anno integro & tribus mensibus in Babylonia commorati fuerunt, suaque prædicatione & bono exemplo plusquam septuaginta mille homines absque parvulis & mulieribus converterent, eisdem ab infidelitate ad fidem, à manibus demonum ad sanctæ Ecclesiæ gremium, denique ab inferno ad Paradisum perducerent; utique magno charitatis suæ testimonio. Præcipientibus ipsis dæmonibus, ut ab idolis sese propiarent, visum est eos in forma horribili & atro protius egredi, idque ut Gentiles illi, se illatos & in perditionis statu constitutos esse cognoscerent, charitatem suam in proximis eo ipso manifestè demonstrantes. Nec mirum, si quidem nec poterant, nec aliter procedere volebant obstante expresso Magistri sui mandato: *Hæc mando vobis ut diligatis invicem.*

14. Verum inquires videre proximum ad extremam quandam necessitatem & miseriam redactum, nec tamen ullum ei porrigere subsidium,

idem ibi.

causa



canum potius proprietates, quam charitas est. Cum igitur Apostoli duos illos Magos tribus diebus sine cibo & potu famem & sitim sustinentes sine somno languere permiserint: Tribus diebus sine cibo, & potu, & somno manserunt; nescio qua ratione charitas ipsorum magnopere depravata possit, cum famelicis & sitibundis subvenire potius sit misericordiae, & consequenter charitatis opus, hoc autem negligere evidentissime crudelitatis calumpniam importat. Veruntamen priusquam quis finitimum hoc de Apostolis concepiat iudicium, rationes, quae ipsos ad id faciendum permoverunt, velim auscultare. In Genesi legitur Saram absolute voluisse Ismaelem una cum matre sua Achar foras e domo ejici, hancque suae voluntatis adimpletionem sine ulla contradictione minime differri: *Ejice ancillam hanc & filium ejus, nec aliam ei viatici annonam per viam consignavit, praeterquam frustum panis & vas aquae*: adeo ut dum in deserto quodam sterili, omnisque fructus experti essent, ambo annonae defectu fame, & siti emori fere debuerint. Nolo hic inquirere quodnam commiserint peccatum, ob quod indigni censebantur, qui ulteriores in domo Abraham moram traherent: si quidem Scriptura sacra manifeste dicit, quod Sara Ismaelem cum Isaac ludentem viderit: *Cum vidisset Sara filium Achar Egyptiae ludentem cum Isaac filio suo, dixit ad Abraham: Ejice ancillam & filium ejus, nec curae mihi est ut in vestigem, quosnam intret se hi pueriludos vel jocos transegerint, si quidem Interlinearis jocos illos tales fuisse dicit, qui reprehensionem mercebantur & castigationem: Lubricum & lascivum esse docet, sicut ipse erat. Alii volunt Ismaelem docuisse Isaac idololatriam: Sub hoc ludo aliqui latere idololatriam notant. In Hebraeo quoque dictio Ludentem exprimitur per hebraicam dictionem Merachec, quae dictio aequivoca, Quia significat ludentem, idololatriantem, occidentem, & coeuntem, sive lascivientem. Quia potius hoc solum hic considerandum esse existimo, quomodo sanctus Patriarcha natura sua adeo benignus, benevolus & beneficus, adeo se erga pauperem hanc mulierem Achar, ejusque filium Ismaelem, qui partus quoque & pars viscerum suorum erat, durus fuerit atque crudelis, omnisque charitatis expertus, ut ne tantum panis & aquae per viam dederit, quantum iisdem unio die sufficere potuisset? Ubi pietas tua mansit o Abraham? Scio etenim te viscerosa erga inopes charitate semper fuisse insignem; quomodo igitur erga hos tam*

proximo sanguine tibi conjunctos adeo te omnis pietatis expertem exhibes, ut eos fame & siti emori permittas? *Cur erga filium tantam severitatem exerces? An amorem benevolentiamque qua illum prosequeris oblitus es?* Minime gentium, imo vero hanc eis mortificationem inferte, egregius charitatis actus fuit, ut scilicet deinceps resisterent, neque ad committendas Idololatriae vel cujuslibet alterius peccati, quod Isaac ab Ismael docebatur, absurditates revertentur: *Tunc se pueri amatorem ostendit, cum in illum exerceat severitatem. Adeoque non fuit res odii, sed res amoris & benevolentiae: Nunquam non amoris est, illas severitates in amato exercere, inquit Doctor quidam modernus: Idem quoque S. Theodoretus confirmat dicens: Et haec, (id est fecit) benevolentia quadam ductus erga Ismaelem. Quis igitur dubitabit, quin Apostoli dum Magos illos Zaroec & Arphaxad languere permiserunt tribus diebus sine cibo & potu, & respicerent, suamque pravitatem desererent, charitativos sese proximique amantes esse demonstrant? unde oportune hic applicare possumus, quod magnus ille Pontifex S. Gregorius de Aegypti Vice Rege scripsit, quando is quoad exteriorem faciem erga fratres suos omnino austerus & durus existens, vel potius talem se esse simulans, carcerem iisdem est comminatus: Vos autem eritis in vinculis donec probentur qua dixistis: Tollenique Simeon, & ligans illis praesentibus, cum tamen interiori cordis sinu amore & charitate: O tormenta misericordiae! Cruciat & amat. Sed inquires, qua ratione id fieri poterit? Permanebat in ostensione asperitas, ut fratres noxii purgarentur. Pari quoque ratione Discipuli Christi permiserunt, ut Magi à Xerxis generali Duce in obscurum quendam detruderentur carcerem, hoc duntaxat sine, ut familiaritatem & commercium, quod cum daemonibus habebant, dimitterent, & ad Deum converterentur, unde alium nullum finem ob oculos positum habebant, quam animarum illorum salutem: Permanebat in ostensione asperitas, ut noxii purgarentur. Unde mirum non est, si hanc illorum charitatem admiratus cum sancto Gregorio exclamans dixerit: O tormenta misericordiae! eruciant & amant. Ecquid igitur amplius facere poterat pro hujus praecipi Christi observantia quo dicebatur: *Hac mando vobis ut diligatis invicem.**

15. Hic Apostolicæ charitatis excessus magis elucebit, si cum malitia & odio, quo Magi illos

Gen. 21.

Gen. 21.

Interl. ib.

Aloys. Nov. ib.

Apud eund. ib.

Didac. de Baeza de Cr. fig. t. 2. l. 50. §. 8.

Theod. in Gen. q. 21.

Gen. 22.

D. Greg. hom. 21. in Ezech.



illos prosequerentur, compareretur, quid enim hi impii arte diabolica mediante non fecerunt, ut omnibus sanctorum Apostolorum actionibus se opponerent? Quas non machinati sunt illis insidias? Quas non cavillationes non adinvenunt? Quales iniquitates ipsis non suggestit propria ipsorum perfidia? dum nunc subordinabant populos, qui seditionem contra illos excitarent, nunc e terra visceribus evocabant serpentes, nunc ex idolis loqui faciebant demones, nunc illos velut fraudulentos deceptores & novatores calumniabantur, nunc adversum eos totam concitabant Persidem, nunc septuaginta idolorum Babyloniz sacerdotes subordinabant, qui adversum Apostolos concitati iis se opponerent, eosque ad venerandum ipsorum Deos adstringerent, vel renitentes protinus trucidarent: Quibus tamen illi summa cum benevolentia & charitatis affectu occurrerunt, omnem mendo lapidem ut animarum suarum securam redderent salutem. Enim vero si causam hujus seire desideratis, sequentem scripturam locum attendere vobis non displiceat. Nemini etenim ignotum est quam obstreperum, insolentem & ingratum patri suo se exhibuerit protervus Absolon, cor namque ejus veneno plenum erat, illudque per ambitiosa & iniqua consilia sua adversum proprium genitorem evomere decreverat. Hoc igitur sine ingentem quandam congregavit exercitum, cum eoque recta in occursum patris processit, ut coronam pariter & vitam exueret: nec cessabat ad seditionem concitare subditos, ipsosque milites ad inferenda damna sollicitare: Unde ad gratiam aliquam ab Absolone obtinendam, sufficiebat aliquid reputationi & vite Regis Davidis adversum dicere vel facere, quod advertens Architophel, ut ejus malo genio se accommodaret, protinus se obtulit ad exhibendum duodecim millia militum expertissimorum, & cum hac armata manu nocturno tempore Davidem Regem ex improvise aggrediendum, ut quo ad possibile foret, extremum illi conciliaret exterminium: *Dixit Architophel ad Absolon, eligam mihi duodecim millia virorum & consurgens persequar David hac nocte, & irruens super eum percutiam eum.* Hic igitur O Auditores dicite sodes, inventusne est unquam filius aliquis in Patrem suum adeo perversus & impius, ut Absolon erat? Et tamen audire oblecto quibus preceptis ejus Pater & Rex David duces suos Joab, Abisai & Ethai oneraverit: hoc enim modo locutus est

2. Reg. c.  
27.

ad eos: In hoc bello cavebitis ne filio meo Absoloni ulla inferatur injuria vel molestia, qui propter circumspecti estote, ne vulneretur aut occidatur: *Servate mihi puerum Absalon.* Id quod scriptor quidam facer modetius vehementer admittat, hunc cum predicto Rege sermonem instituit: *Quid ais Rex; impium filium quate ad regno & vita deturbare conatur, servare jubet? Qui mille mortibus dignus est in bello, qui recalcare intendit, indemnis abibit? Ex illius morte tua vita cum pendat, a morte servandum cupis & mandas? Veruntamen nolite id mirari, amor enim quo erga Absolonem ferebatur, ad hos illum charitatis & pietatis effectus adigebat: Valde enim diligebat, & charitatis inima est sollicitudo hac.* Et S. Bernardus ait: *Respicit enim charitas rationem proximi, non odii causam contemplantur.* Davidi Regi Simon & Thadzeus nequidquam fuerit dissimiles, siquidem non obstante, quod Zaton & Arphaxad jurati ipsorum hostes essent, atque vitam ipsorum conspirantes mortem eis machinarentur, ipsi tamen charitate pleni, mox ut audierunt, ipsos a Baradach igne comburendos esse, omni conatu id ipsum impedire studuerunt: *Prohibuerunt Apostoli ne hoc fieret quia misererant non viventes occidere sed mortuos vivificare.* Imo dicere ausim, prestantiorem esse Apostolorum charitatem illa a Davide Rege exhibitam enim charitativus erga filium fuit, Apostoli autem erga duos truculentos & feroces suos, fidei Evangelicæ & Dei hostes; charitas igitur operabatur, ut ad odium inimicorum suorum non respuerent, sed ad divinum Magistri sui preceptum: *Hac mando vobis ut diligatis invicem. Respicite enim charitas rationem proximi, non odii causam contemplantur.*

16. Quapropter Auditores hujusce Apostolicæ charitatis occasione exhortatos vos volo, ne per hac sancta Lege & divino charitatis erga proximum precepto vel latum unguem decedatis, ut gloriosorum Apostolorum nostrorum imitatores esse possitis; si enim preceptum istud minime pravaricati fueritis, alia quoque facilitate oblectabitis, in hoc namque velut in brevi epitome omnia alia epilogata comprehendantur. Unde S. Joannes Evangelista ad implementationem hujus digni & venerabilis precepti discipulis suis ideam repetebat dicens: *Filii diligite alterutrum, qui ad idum curiose ab eo peterent, cur adeo frequenter unum idemque preceptum replicaret dicentes? Magister quare hoc semper loquaris? Mox ut scribit*

PROBLEMA  
Dictione predicab  
XV 25



D. Hier. in Hieronymus, Respondit dignam Ioanne sententiam: Quia praeceptum Domini est, & si solum fiat Galat. 1. 3. sufficit. Postem equidem opportune satis hoc c. 6. f. 116. col. 1. F. charitatis praeceptum fractui illi simile dicere, quem arbor quaedam, cui nomen Cicara in provincia Malabaica pariturit soler: Hac enim arbor non nisi unicum dumtaxat fructum, quo vis anno producit, eumque adeo grandem, ut trecentos alios intra sinum suum contineat. Ecquis enim major fructus esse potest praecepto charitatis: quod omnia alia virtutum praecepta compendiat in se continet, unde Ioannes dicit: Si ad Rom. solum fiat sufficit: Vel ut Apostolus ad Romanos 13. 10. scribens affirmat: Qui diligit proximum, legem ib. n. 8. & implet. Et iterum: Plentudo legis est dilectio. D. Thom. Proximum igitur veltrum impense amare; Non in c. 15. lingua sed opere. Inter quae unum & quidem excellentes esse censeo iis, qui in extrema sunt necessitate constituti aliquot Eleemosynae conferre subsidium.

PARS SECUNDA.

17. PRaeceptum nobis charitatis leges, ut in admittatione charitatis nullum hactenus habeamus proprii commodi respectum, sed solum proximi utilitatem intendamus & beneficium: Ita enim monuit S. Paulus Philippenses, dum ait: Non qua sua sunt singuli considerantes, Remig. in Remen. in sed ea qua aliorum. Quae verba, tamen perspicua Epist. D. fuit, omniumque intelligentiae evidentia, hoc tamen sensu a Remigio Remensi declarantur: Phil. in Nemo solum sua commoda & suam utilitatem debet querere, sed aliorum; Virilitas enim multorum multi prodest; unius vero tamen uni prodest: sed ea col. 2. F. qua aliorum, ad multorum utilitatem pertinent. In Anton. hoc etenim praeceptum consistit verae & perfectae charitatis debitum: Hoc maxime spectat ad fructu. in ad. tum sine & charitatis, ut qua aliorum sunt quibus. f. 140. que consideret, aliorum saluti consulens, atque pro col. 4. B. spiciens: & non sibi soli. Certissimum namque est, 1. Cor. 1. 3. ut idemmet Apostolus Corinthiis significavit, quod Charitas non quarit qua sua sunt.

18. In historia Gallorum legitur, quod dum nobilis quidam militem quendam videret Sclopeto explodendo in pectus Henrici Caroli noni Regis Francia fratris germani collimare eo tempore quo Rupellam obsidione cinxerat, globo jaciendo semetipsum objecerit, & duos in pectore globos recipiens, vitam suam pro vita Henrici Domini sui salvanda morti exposuerit: Nam pectore aperto strenuus ille miles exce-

pit duos illos globos. Hentius quoque Tertius Imperator, strages in dominio suo, ex contagione adeo invalere videns, ut integrae civitates hominibus mortuis desertae viderentur, ex subditis suis caeco huic flagello subiectis, tanto fuit dolore correptus, eorumque calamitates adeo vivaciter sensit, ut graviter infirmatus Deum rogaverit, ut divini sui furoris supplicia in se solum converteret, mortem ei immittendo, dummodo placari vellet, miseros illos subditos, qui ad eum usque diem fatale crudelissimae pestis venenura evitaverant, a contagio liberando & conservando in vivis. Negari equidem minime potest, quin huius Principis & supradicti nobilis amor ingens admodum fuerit. Similis quoque fuit erga Jacob filium amor Rebeccae, quae eidem filio persuasit, ut paternam benedictionem, quam Isaac Esau primogenito dare decreverat, per dolum praecipitaret, cui cum is replicaret, timere se vehementer, ne benedictionis loco maledictionem sibi acciteret: Mater animos ei addidit offerendo se, quod quidquid inde maledictionis sequeretur, ipsam afficeret. Quasi diceret, dummodo te benedictum; & paternarum divitiarum haereditatem videre possim, contenta sum memetipsam exponere paternae maledictionis fulmini. In me sit ista maledictio filii mi. Amor hic Rebeccae minime vulgaris fuit, siquidem, dummodo Jacob filio bene esset, ipsa cuius malo subjacere minime curabat. Rebecca (inquit Isidorus Pelusiora) animi magnitudine praedita imprecationem suscipere non dubitavit, ut ipsius filius benedictionem consequeretur, mala ipsa sola suscipere parata erat dicens: In me sit ista maledictio filii mi: Verumtamen amor hic, si bene consideremus, non erga personam quandam incognitam, extraneam, vel peregrinam, sed erga filium ferebatur. Atque ideo amor & charitas Simonis & Thadaei, cui comparari possit, nullam habet. Siquidem dum Angelus quidam eis apparens optionem dedisset, an templum idolorum praecipitari, omnesque in eo infideles occidi vellent, an vero ipsimet martyrium subire eligerent: Angelus Domini eis apparuit, & ut alterum ex duobus eligerent, illos monuit, aus omnium in templo existentium repentinum interitum, aut suum martyrium. Utrum igitur ex his duobus O gloriosi Apostoli praereligeris: Ego etenim vos ut vitae vestrae consulere exhortarer, si enim infideles malo pertinaciter adherere velint, malis quoque habeant, & in malam abeant crucem, neque enim, si ve-

Hist. Imperial. sub anno 1054

Gen. 27.

Isid. Pelus. l. 2. Ep. 58.

Petr. de Natal. in eorum vita, ubi supra.

sentela



rentela sive per amicitiam, vos quidquam contingunt: ac proinde suaderem, ut permitteretis caelestem vindictam in capita inimicorum vestrorum cadere, vitamque vestram salvare: Veruntamen non ita censebant Apostoli, nam ad debitum charitatis erga proximum respicientes: *Non qua sua sunt considerant, sed ea qua aliorum, ideoque semetipsum mortem, illis vero vitam elegerunt: Martyrium elegerunt, ut populum ad penitentiam reducere possent.*

2. Duorum praecipue eximiorum servorum Dei charitas, tam a sacra Scriptura, quam a sanctis Patribus praecclare celebratur, quorum unus ad vetus testamentum, ad novum vero alter spectabat, id est, Pauli & Moysis. Hic, nisi Deus populo suo quod commiserant idololatiae peccatum condonaret, semetipsum quoque aeterno supplicio addici non curavit, hoc usus dilemmate: *Aut dimitte eis hanc noxam, aut dele me de libro vite.* Sanctus Paulus quoque amore erga proximum stimulatus dixit: *Optabam ego ipse*

*Exod. 32.*

*Anathema esse à Christo pro fratribus meis.* Sacri

*Ad Rom.*

*9. v. 3.*

*Origenes.*

*D. Hier.*

*Alcassa*

*9. 9. apud*

*Corn. à*

*Lap. in*

*Epist. ad*

*Rom. c. 9.*

*Anathema, quod in Hebraeo significat occisionem.*

*v. 3. f. 125.*

*col. 2. B.*

*D. Iohn.*

*Chryf.*

*Theoph.*

*Theod.*

*Ansel.*

Tanta igitur Pauli charitas erat, ut sibi desideraret mortem, *ut Iudas salvaretur.* S. Joannes Chryostomus autem, & Theophylactus, per *Anathema* intelligunt aeternam separationem, non à charitate, sed à beatitudine, & gloria suavia. Alii ut Theodoretus & Anselmus dicunt: *Optabam aeternum vivere, aeternique addidit pacis (Veruntamen in gratia Dei constitutus) pro salute ipsorum Iudaeorum.* Optaret autem hoc loco scire, uter ex duobus majorem exhibuisset charitatem, an Moyses erga populum suum dicitur: *Aut dimitte eis hanc noxam, &c.* Aut vero Paulus erga Hebraeos cum ait: *Optabam Anathema esse, &c.* Ildorus Pelusioti Paulo palmam decernit: quia Moyses pacem volebat, simul cum omni populo suo eligens delecti de libro vite: Paulus autem solus sibi mori volebat, ad hoc ne propter in se suis viveret. *Majus est quod Apostolus fecit: Nam ille, id est, Moyses simul vivere cupiebat, hic autem scilicet Paulus vivere, ut alii salutem consequerentur.* Similis Paulinae Charitatis fuit Gloriosorum Apostolorum aolorum Charitas, utpote qui sibi Martyrii mortem elegerunt, aduersariis vero vitam felicem. Ac proinde nihil superest addendum ad celebrandam, quam totum mundo probarunt, Apostolicam ipsorum Charitatem; vos interim eandem melius devotiusque ponderate, illiusque estote ferventes imitatores, & abite in pace.

## SERMO TRIGESIMUS QUARTUS.

I N F E S T O

## OMNIVM SANCTORVM

*Gaudete & exultate quoniam merces vestra copiosa est in caelis.*

Matth. cap. 5.

3. **T**Ametsi adire Corinthum, aut clavam extorquere Herculi, vel fulmen Jovi inter difficillima quae ab homine fieri possint, reputatum fuerit, unde dictum est: *Non omnibus datum est adire Corinthum, clavam Herculi extorquere, & Jovi fulmen difficile: veruntamen nulla est in mundo difficultas, quae tempore, labore, & industria*

*Julius Fontinus l. c. 5. fol. 16.*

non faciliteretur, aut superari non possit. Lillander Lacedaemon se ab inimicis in terra angustum Athenarum portum reclusum cerneus, ingenio usus est, ut vitrotarum naves suas extra omne periculum subduceret, suoque exercitui iuxta Munichiam de securitate consulere. Quid difficilior excogitari potest, quam viam extra mundum